O93, f. 12ra; V630, f. 32va; N442, f. 32rb; I83, f. 67ra; VD38, f. 60ra; SG670, p. 112b; Bcan4, f. 59r; E97, f. 34va; P102; BII13, f. 56ra; S105, f. 44r

INCIPIT[a] EPISTOLA VIGINI[b] PAPAE DE FIDE ET RELIGIONIS[c] CAUSIS.

Bcan4: I

P102; BII13: I De fide quod[d] filius non secundum deitatem solam sit missus a patre sed secundum carnem et quod idem filius se quoque miserit

<VD38, f. 60rb> [H. 1] Viginus[e] in Christi nomine almae[f] urbis Romae episcopus cunctis[g] in[h] apostolica fide et doctrina degentibus[i] [j] salutem.

Carissimi, deus filium suum misit in similitudinem[k] carnis peccati et de peccato[l] damnavit peccatum in carne, ut[m] iustitia legis impleretur.

V630: filius non secundum deitatem solam a patre missus est sed secundum carnem

---

4 a *Überschrift*] EPISTOLA YGINI PAPAE DE INCARNATIONE DOMINI ET NE CRIMINATIONES PASSIM CONTRA SACERDOTES RECIPIANTUR *SG670;* CAP. VII Decreta ygini papę de fide et ut metropolitanus absque cęterorum episcoporum instantia non audiat causas *E97;* Incipiunt decreta vigini (XGINI *BII13*) pape *P102; BII13; Überschrift fehlt, am Rande* Incipit epistola decretalis ygini pape de metropolitanis ut nullus absque conprovintialium episcoporum instantia aliquorum audiet causas *S105* | b YGINI *V630* **5** c RELIGIONIS] RELIQUIS *V630* **7** d quod] Quod si *P102* **10** e Yginus *V630; SG670; E97;* Iginus *VD38;* Yginus *korr. aus* Yiginus *BII13;* ginus *S105* **11** f *am Rande* clare sanctę *VD38* | g cuntis *O93* | h in *fehlt I83; SG670; Bcan4; S105* **12** i *am Rande* viventibus *VD38* | j vegentibus *I83;* vigentibus *SG670; Bcan4; S105* **13** k similitudine *VD38; P102; BII13* **14** l *am Rande* De hostia corporis sui quod pro nobis obtulit in cruce Nam in veteri testamenti ipsa hostia dicebatur peccatum quę pro

---

1. Viginus-Brief,13–15 Carissimi … impleretur] Rom. VIII. 3. 4.

---

1. Viginus-Brief,13–99 Carissimi … minoretur] **Coll. Ans. ded. VIII,6**. **106-111** **Coll. Ans. ded. I,86**; **Ps.-Remedius c. 31** (*Rubrik*: De metropolitanis ut nullus absque vomprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas. Ex epistola Ygini papae cunctis apostolica fide et doctrina vigentibus scripta; 109 eorum *fehlt*); **Burchard I,65**; **Bonizo III,8**; **Ivo, Decr. V,174** (*Rubrik*: Ut nullus primas vel metropolitanus aliquid agat de clericis vel parochiis comprovincialium episcoporum, et de ipsorum causis, sine eorum consilio omnium. Ex epistola Calixti pape episcopis per Gallias constitutis missa ;107: Ceterum] De cetero; 109 eorum *fehlt*; 111 ipse si] si ipse).

Filius non <SG670, p. 113a> secundum deitatem solam a patre missus est, sed secundum carnem, quam clementer et pie pro nobis assumere non dedignatus est. Nam quod semetipsum exinanita[n] [o] maiestatis suae potentia idem[p] se[q] filius <BII13, f. 56rb> miserit, apostolus contestatur et[r] dicit: Semetipsum exinanivit formam servi accipiens[s], <I83, f. 67rb> humiliavit semetipsum, factus oboediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Et[t] Isaias: Non[u] legatus neque angelus[v], sed ipse dominus veniet et salvabit eos[w]. Item ibi: Palam apparui non quaerentibus me. Et Hieremias: Dereliqui domum meam, dimisi hereditatem meam, veni et factus[x] sum illis <O93, f. 12rb> in opprobrium. <S105, f. 44v> Et in Michea: Ecce dominus veniet, et commovebuntur montes sub eo. Et in Zacharia: Gaude et exulta[y] filia Sion, quia ecce venio[z] ego et commorabor[a] [b] in medio tui, dicit dominus. Et apostolus[c] ad Timotheum: Humanus[d] [e] sermo et omni acceptione dignus[f], <SG670, p. 113b> quoniam Christus Iesus[g] venit in hunc mundum <VD38, f. 60va> peccatores salvos facere. Et Malachias: Ecce subito[h] veniet in templo[i] suo dominus[j], quem[k] vos quaeritis, et angelus[l] <E97, f. 34vb> testamenti, quem vos vultis. Et in evangelio: Non veni vocare iustos,

---

21 n *interlinear* quasi anullata *VD38* | o exinanita *korr. aus* exanita *E97* **22** p idem] id est *O93* | q se *fehlt V630; VD38; P102; BII13* **23** r et dicit] qui ait *I83; SG670; Bcan4; S105* **24** s accipiens] accipiens et *SG670; S105* **26** t Et *fehlt N442; I83; VD38; Bcan4; P102; BII13* **27** u *am Rande* non missus *VD38* | v angelus *korr. aus* angelus d *VD38* **28** w nos *Bcan4* **30** x factus sum *korr. aus* factus *Bcan4* **34** y lętare *E97* | z venio ego] ego venio *I83* **35** a *am Rande* habitabo *VD38* | b commovebor *I83* **36** c apostolus ad Timotheum] ad timotheum apostolus *E97* | d *am Rande* carus pretiosus *VD38* | e Fidelis *E97* **37** f dignus *korr. aus* dignos *V630* **38** g Iesus *fehlt VD38; P102; BII13* **40** h subito veniet] veniet subito *E97* | i templo] templo sancto *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* | j dominus *fehlt I83* | k quaem *korr. aus* quam *O93* **41** l angelus *korr. aus* angelos *O93*

18–99 Filius…minoretur] Idacii Clari lib. adv. Varimad. (p. 728, 729). Cf. Pelag. I. pp. ep.

sed peccatores in poenitentiam[m]. Item ibi: Quid[n] nobis et quid[o] tibi[p], Iesu, fili dei, venisti ante tempus perdere nos? Item[q] ibi: Venit[r] filius hominis salvare et quaerere, quod perierat[s]. Item ibi: Ego veni[t], ut vitam habeant, et abundantius habeant. Item ibi: Nemo ascen<I83, f. 67va>dit in caelum, nisi qui de caelo descendit, filius hominis, qui est in caelo.

Numquid in his tantis ac talibus testimoniis, quibus se filius dei a semetipso venisse testatus est, poterit quis dicere ab alio[u] et non a semetipso venisse, dum manifestum est eum[v], qui carnem nostram dignanter assumpsit, voluntarie <BII13, f. 56va> et non ab alio missus[w] advenerit? Nam, qui[x] in patre manens[y], ubique potentia <V630, f. 32vb> sua consistit[z], ubi[a] a patre mitteretur, omnino non habuit, quoniam nulla <SG670, p. 114a> pars caelorum ac terrae a conspectu patris excipitur, ubi secundum vos a patre filius mitteretur.

Et Paulus: Renovamini, inquit, spiritu mentis vestrae et induite novum hominem eum[b], qui secundum deum creatus est in iustitia[c] et veritate[d] sanctitatis. <VD38, f. 60vb> Et ad Hebraeos: In eo enim, in[e] quo passus est, ille temptatus est[f], nam potens est eis[g], qui <N442, f. 32va> temptantur[h], auxiliari[i]. Unde sanctae vocationis semper[j] caelestis participes considerate apostolum et pontificem confessionis nostrae, Iesum

---

43 m poenitentia *V630; E97* | n Quid nobis et quid tibi, Iesu, fili dei, venisti ante tempus perdere nos? Item ibi: *fehlt P102; BII13* **44** o quid *fehlt SG670; S105* | p tibi Iesu *korr. aus* tibi *V630* **45** q Item ibi: Venit filius hominis salvare et quaerere, quod perierat *fehlt V630; SG670; S105* | r Veni *I83* **46** s periat *VD38;* perierat *korr. aus* periat *BII13* | t veni *fehlt I83* **52** u alia *S105* **53** v eum] quod his *VD38; P102; BII13; enim Bcan4* **55** w missum *N442* | x qui in] cum *BII13* | y manens *korr. aus* manes *S105* **56** z consistit] consistit ut *VD38; E97; P102; BII13;* consistit *korr. aus resistit S105* | a ubi] ubi quo *V630;* ubi quoque *korr. aus* ubique *N442;* ubi *fehlt I83; SG670; Bcan4; S105;* ubique *VD38; E97; P102; BII13* **61** b eum *fehlt V630; I83* **62** c iustitia et veritate sanctitatis] veritate sanctitatis *korr. aus* veritate et sanctitatis *Bcan4* | d veritate sanctitatis] sanctitate veritatis *V630; E97* **63** e in *fehlt SG670; S105* **64** f est nam *fehlt SG670; S105* | g ei *I83; Bcan4* **65** h temptatur *I83; Bcan4* | i auxiliare *P102* **66** j super *SG670; S105*

fidelem exsistentem[k], qui creavit eum. Et ad[l] Colossenses: Nunc au<I83, f. 67vb>tem[m] deponite et vos universa[n], iram, indignationem, maliciam, blasphemiam, turpiaque[o] vel[p] ex ore vestro non procedant. Nolite mentiri invicem. Exspoliantes vos veterem hominem cum actibus eius[q] et induite novum cum[r] eo, qui renovatur in agnitionem[s] secundum imaginem eius, qui creavit eum. Numquid is, qui universam creaturam, visibilia et[t] invisibilia propria[u] <SG670, p. 114b> potestatis virtute procreavit ac fecit, seipsum ante[v] aut[w] postmodum, quod dicere <Bcan4, f. 59v> nefas est, creavit vel facere potuit? Et dominus in evangelio ait: Ego et pater unum sumus[x]. Et[y] iterum: Qui me videt, videt et patrem. Et iterum: <BII13, f. 56vb> Qui me odit, et patrem meum odit. Et iterum: Ut omnes[z] honorificent[a] filium, sicut honorificant patrem. <E97, f. 35ra> <S105, f. 45r> Et iterum: Ut sint in nobis[b] unum, sicut et nos sumus[c] unum, tu in me et ego in eis. Et iterum: <VD38, f. 61ra> Omnia mea tua sunt. Et iterum: Ego in patre[d], et pater in me[e]. Et iterum: Pater in[f] me manens facit opera haec. Et Ioannes evangelista ait: In principio erat verbum, et ver<I83, f. 68ra>bum erat apud deum, et deus erat verbum. Et iterum ipse ad[g] Parthos: Tres[h] sunt, inquit, qui testimonium perhibent in[i] terra: aqua, sanguis et caro[j], tres in nobis sunt; et

---

68 k exsistentem] existentem ei *I83; VD38; SG670; Bcan4; E97; P102; BII13; S105* | l ad *korr. aus* a *BII13* **69** m autem] autem et *VD38* **70** n universam *I83; VD38; SG670; Bcan4; P102; BII13; S105* **71** o turpiaque vel] turpiaque *korr. aus* turpiaque vel *VD38; Bcan4;* turpia quęque *SG670; S105* | p verba *V630; E97* **73** q suis *E97* **74** r cum eo] eum *V630; SG670; S105* | s agnitione *I83; SG670; Bcan4; S105* **76** t et invisibilia *fehlt I83* | u propriae *korr. aus* propria *V630* **78** v antea *E97* | w aut] ut pro *I83; Bcan4* **81** x sum *O93* | y Et iterum: Qui me videt, videt et patrem *fehlt V630* **83** z omnis *P102* | a honorificent *korr. aus* horificent *V630* **85** b vobis *I83* **86** c sumus unum] unum sumus *S105* **88** d patre *korr. aus* pat *VD38* | e me] me est *S105* | f in me *korr. aus* in *O93* **91** g ad Parthos] apostolus *E97* **92** h *am Rande* Nota *V630* **93** i in terra: aqua, sanguis et caro, tres in nobis sunt; et tres sunt, qui testimonium perhibent *fehlt SG670; S105* | j caro] caro Et hi *VD38; P102; BII13*

tres sunt[k], qui testimonium perhibent in[l] caelo: pater, verbum et spiritus, et[m] hi tres unum sunt. Nos itaque in natura deitatis, quia[n] unum sunt pater et filius, nec patrem credimus aliquo tem<SG670, p. 115a>pore praecessisse[o], ut[p] maior sit filio, nec filium[q] postea[r] natum esse, ut deitati[s] patris minoretur[t].

O93: De metrop[olitanis]
VD38: DE METROPOLITANIS EPISCOPIS
Bcan4: II
P102; BII13: II Ut nullus metropolitanus absque omnium provincialium episcoporum praesentia aliquorum audiat causas eorum

[H. 2] Ceterum[u], fratres, salvo in omnibus Romanae[v] ecclesiae privilegio[w] nullus metropolitanus absque ceterorum omnium comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas eorum[x], quia irritae[y] erunt aliter actae quam in conspectu eorum omnium ventilatae, et ipse, si fecerit, coerceatur[z] a fratribus[a].

I83: Quales debeant esse accusatores
Bcan4: III
P102; BII13: III De criminationibus maiorum natu
S105: De criminacionibus

---

94 k sunt *fehlt VD38; P102; BII13* | l in] in in *I83* **95** m *am Rande* z *V630* **96** n qua *E97* **98** o recessisse *Bcan4* | p vel *I83; Bcan4; ut] vel quod P102; BII13* | q filium *korr. aus* filio *V630* | r postea *korr. aus* potea *Bcan4* **99** s deitatem *I83; Bcan4; deitate VD38; SG670; E97; P102; BII13; S105* | t *interlinear* ra *SG670* **106** u *am Rande* Nota *V630; am Rande drei Punkte N442* | v romę *VD38* **107** w *am Rande* honore dignitate *VD38* **109** x eorum *fehlt SG670; S105* | y *am Rande* vacue inanes *VD38* **111** z *am Rande* castigetur *VD38* | a fratribus *korr. aus* fratribus quales (quales *korr. aus* qualis *Bcan4*) esse debeant accusatores *Bcan4*

106–111 Ceterum…fratribus] c. 11. Angilr. (c. 23. 30. conc. IV. Carth. cf. quoque Ben. III. 106. II. 363. III. 219). Cf. Luc. 4, Iul. 12.

106–111 salvo…fratribus] **Polycarpus II,24,2** (*Rubrik*: Hyginus. Cap. II; aliquorum audiat] audiat aliquorum); **Gratian C. IX, q. 3, c. 4** (*Rubrik*: Ait enim Iginus Papa. Metropolitanus sine episcoporum presentia alicuius eorum non audiat causas; 110 eorum omnium] omnium eorum). **106–122** salvo…ducere] **Coll. trip. A 7,1** (*Rubrik*: Omnibus episcopis. Irritam esse sententiam archiepiscopi sine assensu coepiscoporum Yginus papa octauus a Petro apostolo in primo decretali suo; 121 atque] et); **Ivo, Decr. V,99** (*Rubrik*: Higinus papa a Petro octavus apostolo in primo decretali suo omnibus episcopis Irritam esse sententiam archiepiscopi sine assensu coepiscoporum; 109 eorum] reorum).

[H. 3] <BII13, f. 57ra> Criminationes[b] maiorum[c] natu per alios non fiant, nisi per ipsos, qui[d] crimina intendunt[e], si tamen ipsi digni et irrepraehensibiles apparuerint et actis publicis[f] docuerint[g] [h] omni <VD38, f. 61rb> se suspicione <I83, f. 68rb> carere et inimicitia atque irrepraehensibilem fidem ac conversationem ducere.

Bcan4: IIII

P102; BII13: IIII De peregrinis negotiis et iudiciis

[H. 4] Necnon et peregrina[i] negotia[j] et iudicia prohibemus, quia indignum est[k], ut ab externis iudicentur, qui provinciales et a se electos debent[l] habere iudices.

Nos quidem ex omni[m] parte carpiendo[n] [o] occasiones <V630, f. 33ra> abscidimus[p]. <SG670, p. 115b> Nos[q] supernae memores disciplinae qualemcumque[r] [s] cadentibus dexteram porrigimus et a ruinae

---

116 b *am Rande* notandum *O93; am Rande* z Nota *V630; interlinear* accusationes *VD38; am Rande* Nota *E97* | c malorum *S105* **117** d quo, *interlinear* vel qui *V630* **118** e *am Rande* obiciunt *VD38* **119** f pblicis *E97* | g *am Rande* apparuerint | h docuerunt *I83* **125** i *am Rande* extranea *VD38* | j negotia et iuditia *korr. aus* et iuditia negotia *O93* **126** k est *fehlt P102* **127** l debet *I83; Bcan4* **129** m omni *korr. aus* om *O93* | n *am Rande* alias cavendo *Bcan4* | o carpendo *korr. aus* carpiendo *V630;* cavendo *VD38; P102; BII13; carpendi SG670; S105; arcendo E97* **130** p abscidamus *S105* | q Et *SG670; S105* **131** r *am Rande* N *SG670* | s qualemquumque *I83;* quacumque *VD38; P102; BII13;* qualemcumque] qualibuscumque et qualitercumque *korr. aus* qualibuscumque qualitercumque *SG670;* qualecumque *Bcan4;* quibuscumque *E97;* qualibuscumque qualitercumque *S105*

116–118 Criminationes…intendunt] sec. 1. Visig. Rom. Pauli rec. sent. V. 4. 12. aut Ben. III. 246. Cf. Luc. 2, Dion. 4, Iul. 12. **119–122** et…ducere] Ben. I. 401. (c. 13. conc. I. Arelat.). Cf. Luc. 2, Dion. 4, Iul. 12. **125–128** Necnon…iudices] Ben. III. 309. aut c. 16. Angilr. (c. 10. C. Th. IX. 1). Cf. Anacl. 15, Fab. 26, Pel. I. pp. 15. Euseb. 17, Iul. 12, Sixt. III. **129–135** Nos…praebere] sec. Ennod. praecept. VII. (p. 450).

116–122 Criminationes…ducere] **Coll. Ans. ded. III,97**; **Gratian C. II, q. 7, c. 52** (*Rubrik*: Nisi inreprehensibiles in maiorum accusatione non recipiantur. Item Yginus Papa; 120 se *fehlt*; 121 fidem] fidem habere). **125–128** Necnon…iudices] **Coll. trip. A 7,2** (*Rubrik*: Prohibenda peregrina iudicia; 125 negotia et iudicia] iudicia et negotia).

praecipitio[t], quos[u] [v] possumus, relevamus[w], et defensionis[x] admini<N442, f. 32vb>culum[y] totis viribus[z] [a] praebere cupimus. Certe[b] vel[c] si mens sit[d] recti conscia, vindicta dignus est, qui[e] alii exsistit causa periculi.

Bcan4: V

P102; BII13: V Ut qui innocentem vel fratrem persequitur ipse sibi iugulum mortis impingat

[H. 5] Qui[f] vero innocentem vel fratrem quocumque ingenio persequitur, <O93, f. 12va> ipse[g] iugulum[h] mortis impingit, ut ait[i] divinus et beatus praeco[j]: Noli[k] detrahere[l], ne eradiceris[m], noli accusare, ne accuseris, noli iudicare, ne iudiceris, quia[n], in quo iudicio iudicaveris, iudicabitur[o] de te.

Nemo[p] creditur non odisse, quorum relatione[q] [r] non <BII13, f. 57rb> laeditur. Dicit enim[s] dominus: Omne <I83, f. 68va> regnum <E97, f. 35rb> in se[t] divisum non stabit, et[u] omnis[v] scientia et regula adversum se divisa non stabit. Ideoque necesse est, ut[w] concorditer salubres[x] suscipiatis hortatus nihil per contentionem

---

133 t *am Rande* causa deiectione *VD38* | u *am Rande* quantum *VD38* | v quo *VD38; BII13;* quos *korr. aus* quo *P102* | w revelamus *Bcan4* **134** x defensionis] defensiones atque *SG670; S105* | y *interlinear* adiutorium *VD38* **135** z *am Rande* virtutibus *VD38* | a viribus *korr. aus* viris *V630* | b *am Rande* Nota *O93; V630* | c vel si] si vel *S105* | d scit *VD38; P102; BII13* **136** e qui alii] quia alia *VD38; P102; BII13* **141** f *am Rande* z *V630* **142** g ipse] ipse in se *korr. aus* ipse *V630;* ipse] ipse sibi *VD38; P102; BII13* | h *am Rande* plagam vulnus *VD38* **143** i ait *korr. aus* at *S105* | j *am Rande* dominus nuntius veritatis *VD38* | k Noli *korr. aus* Nolite *N442; VD38* **144** l detrahere, ne eradiceris, noli accusare, ne accuseris, noli *fehlt VD38* | m eradiceris *korr. aus* radiceris *V630* **145** n quia] Quia si *korr. aus* Quia *SG670* **146** o iudicabunt *E97* **147** p *am Rande* N *SG670* | q *am Rande* narratione *VD38* | r revelatione *I83; Bcan4; rebellatione SG670; S105; relationem BII13* **148** s enim *korr. aus* e *O93;* enim *fehlt I83; Bcan4* **149** t se] se ipsum *SG670; Bcan4* **150** u *am Rande* N *SG670* | v omni *I83* **151** w et *I83; Bcan4* **152** x *am Rande* sanos *VD38*

135–137 Certe…periculi] Ennod. praecept. VII. (p. 451). **141–144** Qui…eradiceris] Ennod. praecept. VII. (p. 451). **145–146** noli…te] Matth. VII. 2. **147–148** Nemo…laeditur] Ennod. apol. (p. 355). **148–151** Omne…stabit] Martin. I. ep. encycl. (Mansi 10, 1179). Cf. Cornel. 2, Lib. 3, Greg. ep. ad Felic. **151–155** Ideoque…pareatis] Leon. M. ep. 12. c. 9. (1, 666). Cf. Corn. 2, Lib. 3, Greg. M. ad Fel.

agentes, <SG670, p. 116a> sed ad omne[y] studium devotionis unanimes divinis <VD38, f. 61va> et apostolicis constitutionibus[z] pareatis[a].

Data XVII[b] Kal. Octobr. Magno et Camerino[c] consulibus[d].

O93, f. 12va; V630, f. 33ra; N442, f. 32vb; I83, f. 68 va; VD38, f. 61ra; SG670, p. 116a; Bcan4, f. 59v; E97, f. 35rb; P102; BII13, f. 57rb; S105, f. 45r

---

153 y omnes *P102* **155** z *am Rande* decretis *VD38* | a *interlinear* oboediatis *VD38* **156** b XIIII *Bcan4* | c cameriano *P102; BII13* **157** d CONSOLIBUS *S105*

156–157 Data…consulibus] Nota consul. des. ex Vig. vit. c. 1. in libr. pontif.